

УДК 159.92

Круцюк О. В.,
аспірант кафедри загальної
психології факультету психології,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
E-mail: krutsiuk@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВІВ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано різні підходи і моделі мотивації до здійснення волонтерської діяльності. Встановлено роль альтруїстичної та егоїстичної мотивації. Розкрито особливості мотиваційного профілю волонтерської діяльності. Встановлено, що домінуючими мотивами волонтерів у їхній діяльності є альтруїстичні мотиви і орієнтація на свободу. Для осіб, які не залучені до волонтерської діяльності, домінуючим є егоїстичний мотив. Представлено результати кореляційного аналізу між діагностичними параметрами, які відображають психологічні особливості мотивації волонтерської діяльності.

Ключові слова: волонтерська діяльність, мотивація, волонтерство, детермінанти волонтерської діяльності.

The article contains the theoretical analysis of different approaches and models of motivation of volunteering activities. The role of altruistic and selfish motivation of the volunteer help is established. The results of empirical research of the outlined problem are presented. It has been established that the dominant motives of volunteers in their activities are altruistic motives and orientation towards freedom. For non-volunteers, the selfish motive is dominant. The results of the analysis of the correlation between diagnostic parameters reflecting the psychological characteristics of the motivation of volunteer activity are presented.

Key words: volunteer activity, motivation, volunteering, determinants of volunteer activity.

Постановка проблеми. Одним із значущих результатів Революції Гідності стало виникнення потужного волонтерського руху, аналогів якому немає у світі. Унікальність руху полягає в тому, що за короткий час він об'єднав все суспільство і, за великим рахунком, відіграв

вирішальну роль у захисті незалежності і суверенітету країни. 160-річна всесвітня історія волонтерства багата на приклади самовідданості людей, які допомагали своїм державам вирішували важливі локальні проблеми, але в такому масштабі, який би вплинув на долю держави, прикладів не мала. Хоча до 2013–2015 років у нашій країні волонтерство як явище, що виникло у 19 столітті, носило епізодичний характер і до волонтерської діяльності було залучено дуже обмежене коло людей, про що свідчать і дані наукових досліджень.

Згідно результатів щорічного всесвітнього благодійного рейтингу World Giving Index, у 2010 році Україна займала лише 150 місце (тільки 5 % населення було залучено до волонтерської роботи), проте вже у 2015 році Україна показала набагато кращий результат – зайняла 89 позицію світового благодійного рейтингу. Два роки по тому впевнено утримує свої позиції й посідає 90 місце серед 139 країн. Наразі 29 % українських громадян долучаються до благодійництва [14].

З огляду на зростаючу роль волонтерської діяльності для нашої країни, дослідники все частіше спрямовують свій науковий інтерес до проблеми волонтерства. Зокрема, наукову спільноту цікавить, чим керуються волонтери у наданні допомоги іншим, що їх спонукає на користь цього вибору. У сучасних дослідженнях більшою мірою фокус уваги спрямований на питання альтруїстичної поведінки того, хто займається волонтерською діяльністю. Проте ще недостатньо вивченими залишаються суб'єктивно значущі мотиви волонтерської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із багатьох напрямів дослідження в області волонтерства і волонтерської діяльності є пошуки їхніх рушійних чинників і спонук. Так, мотиваційна складова волонтерської діяльності стала предметом наукового інтересу зарубіжних і вітчизняних учених А. Омото (2009), М. В. Певная (2016), М. Снайдер (2009), М. Філіпс (1984), Т. Шварц (1992), С. В. Михайлова (2017), Н. А. Вайнілович (2012), Т. Лях (2016).

З огляду на те, що волонтерство має довгостроковий характер, теоретики прагнуть вирішити проблему визначення мотивів, які спонукають до вступу в лави волонтерів, а також до продовження добровольчої діяльності. Розглянемо різні моделі мотивації волонтерської діяльності.

Дослідниця Emmeline Widjaja (2004) у своїх наукових пошуках звертається до процедурної моделі мотивації волонтерів, запропонованої А. М. Omoto і Mark Snyder (2009) [7, 12]. Згідно з нею, динамічні відмінності між першопочатковою і поточною мотивацією, яка підтримує залученість до волонтерства, є важливими і показовими. Ці мотиви можна згрупувати у п'ять категорій: 1) значення; 2) розуміння; 3) розвиток особистості; 4) інтерес у суспільстві і 5) підвищення

самооцінки. Автори моделі стверджують, що зміст волонтерства має важливі і впливові компоненти не тільки у контексті просоціальної поведінки, а й волонтерського досвіду, задоволення у процесі здійснення діяльності, а також багато інших змінних, пов'язаних із організаційною структурою волонтерства.

Інша модель – мотиваційна модель рольової ідентичності заснована на припущенні, що індивідуальність складається із множини ідентичностей, які побудовані на існуючих соціальних ролях. Рольова ідентичність, тобто також і роль волонтера, ґрунтується на очікуванні людини про те, які судження іншої особи про неї і їхню соціальну взаємодію є значущими. Чим більше інших людей пов'язує індивіда з тією чи іншою роллю, тим більше ця роль стає невід'ємною частиною її самовідчуття. У такому разі людина має тенденцію до прояву поведінки, співзвучної зі своєю рольовою ідентичністю. Зміцнення рольової ідентичності підтримує процес здійснення волонтерської діяльності [6].

Попередні дві теорії мотивації були поєднані Л. Пеннер (2004) в єдину інтегровану модель. Мотиви формують волонтерське минуле, яке є важливим для переосмислення досвіду й усвідомлення його як позитивного. Це, в свою чергу, формує рольову ідентичність волонтера, що стає важливою частиною самовідчуття. За рахунок таких перетворень забезпечується сталість залучення до волонтерської діяльності. Дослідник також описує просоціальну особистість через взаємодію альтруїстичної та еґоїстичної мотивації [11].

Слід зазначити, що багато дослідників, зокрема румунський науковець Razvan-Lucian Andronic, німецькі Martin Binder & Andreas Freytag (2014) у своїх наукових доробках звертаються до проблеми співвідношення альтруїстичних та еґоїстичних мотивів волонтерської діяльності, які є антагоністичними за своєю природою [6]. Проте саме інтегрована модель пропонує пояснення, як ці мотиви можуть поєднуватися у волонтерській діяльності.

Виявляється, що альтруїстичні мотиви є важливими на етапі формування первинної мотивації добровольців, які тільки починають свій шлях у цій сфері, водночас як еґоїстична мотивація є актуальнішою при підтримці у часовій перспективі добровільної участі [6].

Схожі причини були знайдені у дослідженнях американських науковців Е. Кларі та М. Снайдер (2009). Ці причини-мотиви волонтерської діяльності були пояснені в рамках функціонального підходу. Дослідники вказують на те, що функції волонтерської діяльності містять велику різноманітність мотиваційних конструкцій, таких як відносини, цінності, цілі, плани та багато інших. Відповідно до функціонального підходу, який застосовується у наукових дослідженнях багатьма

авторами, волонтерство асоціюється для людини, перш за все, з наступними особливостями, або функціями:

1) функція знань, яка відноситься до спроб зрозуміти навколишній світ, соціальне середовище і особистий досвід;

2) соціально-регуляторна функція, яка застосовується до нормативних ситуацій, в яких люди прагнуть діяти відповідно до соціальних очікувань і ролей;

3) функція захисту Его, яка пов'язана з внутрішніми конфліктами і тривогами, які можуть поставити під загрозу розуміння власної особистості;

4) ціннісно-експресивна функція – належить до цінностей, які люди приймають і сповідують.

Е. Кларі та М. Снайдер у своїй науковій праці, присвяченій мотивації волонтерської діяльності, згадують теорію мотивації добровольців. Вона полягає у тому, що добровольці «задовольняють» комплекс основних мотивів, які для них є важливими. Одночасно з цим теорія припускає, що одна і та ж сама волонтерська діяльність може підтримуватися зовсім іншою конфігурацією мотивів. І навпаки: різні види діяльності на волонтерських засадах можуть підтримуватися схожими мотивами. Такі мотиви стосуються наступних шести категорій:

1. Цінності: волонтерство дає людям змогу проявити ті цінності, яких вони дотримуються. Такі цінності пов'язані з просоціальною поведінкою й альтруїстичною турботою про інших.

2. Розуміння: волонтерство створює умови для набуття нових можливостей для навчання і розвитку корисних навичок і вмінь.

3. Соціальні функції: у волонтерській праці відображена мотивація, що зосереджена на стосунках з іншими людьми. Це забезпечує можливість бути поряд з людьми і займатися спільною діяльністю.

4. Кар'єра: діяльність на громадських засадах є засобом для поліпшення професійних перспектив і розвитку навичок, які необхідні для реалізації у професійному середовищі.

5. Захисні функції: волонтерство є інструментом захисту власного Его від негативних почуттів, воно зменшує почуття провини. Волонтер, можливо, відчуває навіть більше радості і задоволення від того, що допомагає, аніж той, кому він адресує свою допомогу.

6. Особистий розвиток і зміцнення: волонтерська діяльність використовується як інструмент для особистого розвитку. У процесі допомоги іншим доброволець розвиває в собі почуття власної гідності й особистої значущості [12, ст. 10].

Таким чином, при дослідженні мотивації волонтерської діяльності виокремлюються різні підходи до її вивчення. Також науковці

рухаються шляхом виокремлення основних тематичних груп мотиваційних чинників (як приклад, теорія Е. Кларі та М. Снайдер).

Відповідно до іншого підходу, можна виокремити дві групи мотиваційних чинників: зовнішні (бажання набутти досвід, корисні знання та уміння) та внутрішні (самореалізація, бажання допомогти іншим людям, принести користь суспільству) [13]. Поглиблюючи даний підхід, залежно від міри інтерналізації мотиваційних чинників, вони можуть поділятися на: внутрішню мотивацію (волонтер відчуває радість від наданої допомоги); інтегровану мотивацію (волонтерство стає частиною ідентичності); ідентифіковану мотивацію (волонтерська діяльність підтримує важливі особистісні мотиви); контролюючу мотивацію (здійснювати волонтерську діяльність задля отримання чого-небудь або задля уникнення небажаних наслідків чи допомога з почуття вини); екстернальну мотивацію (здійснення волонтерської діяльності спонукається зовнішніми вимогами) [13].

Деякі дослідники поділяють мотивацію волонтерської діяльності на ту, яка пов'язана з «Я» (мотивація саморозвитку, отримання цінного досвіду, умінь для майбутньої професії, а також задля власного особистого інтересу) і ту, яка пов'язана з іншою людиною (альтруїстична мотивація) [7, 3].

Проте необхідно враховувати, що кожна із наведених мотивацій не може розглядатися ізольовано одна від іншої, що залежно від обставин «ядро» мотиваційно-ціннісної сфери волонтера може змінюватись, надаватися більша вага різним видам мотивації на різних життєвих етапах.

Мотивація волонтерської діяльності, згідно із нашими попередніми науковими розвідками, входить до системи психологічних детермінант волонтерської діяльності, а саме до блоку потребово-мотиваційних внутрішніх (суб'єктивних) психологічних детермінант. Потребово-мотиваційні детермінанти у сукупності із особистісними, емоційно-вольовими та зовнішніми детермінантами чинять вплив на процес волонтерської діяльності і, як наслідок, на результат – благо для об'єкта волонтерської допомоги [5].

Добровольці, як правило, більш політично активні, ніж особи, які не приєднувалися до волонтерського руху, зазначає Zdenek Mlsak (2011) [9]. Дослідження науковця виявили, що альтруїзм є значущим предиктором волонтерства. Він розуміється як схильність до самовідданого пошуку задля допомоги іншим. Проте характер реалізації волонтерської діяльності має певні труднощі: мотивація волонтерів нестабільна, часто виконувана ними робота призводить до емоційний вигорання, наявна швидка плинність членів волонтерської команди [10].

У наших попередніх наукових розвідках при операціоналізації робочого поняття волонтерської діяльності й аналізі його психологічного змісту, ми дійшли висновку, що це по суті готовність добровільно пожертвувати своїм заради блага чужої людини. Саме у цьому визначенні закладена психологічна суть діяльності волонтера, особливість його особистості та унікальність людської природи [5]. Ми приймаємо точку зору З. П. Бондаренко щодо визначення поняття волонтерської діяльності: це благодійна діяльність, здійснювана фізичними особами на засадах неприбуткової діяльності, без отримання заробітної плати за її виконання, без просування по службі, заради добробуту спільнот і суспільства в цілому [1]. Однією із найважливіших детермінант виступає мотивація волонтерської діяльності.

Мета статті – розкрити особливості мотивації волонтерської діяльності та виокремити профіль мотивації волонтерів.

Виклад основного матеріалу. При дослідженні мотивів волонтерської діяльності ми виходили з **припущення**, що провідною мотивацією є альтруїстична, а для групи осіб, які не залучені до волонтерської діяльності – егоїстична.

Для досягнення поставленої мети проводилося емпіричне дослідження. У якості добірки використана група осіб, яка була в наявності, за правилом Р. Готтсданкера [2]. Кількість осіб: 35 волонтерів (напрями волонтерської діяльності: надання соціальних послуг, зокрема, надання допомоги українській армії та пораненим, допомога соціально незахищеним групам населення, реабілітація громадян з обмеженими можливостями) і 35 осіб, які не займаються волонтерською діяльністю. Соціально-демографічні параметри обох груп: місце проживання – місто Київ, Київська, Рівненська, Дніпропетровська області; стать – 48 жінок і 22 чоловіки; віковий діапазон – 18–55 років.

Мета дослідження зумовила вибір наступних методів (згідно класифікації Б. Г. Ананьєва): організаційний метод – порівняльний аналіз залежно від чинника участі у волонтерській діяльності; емпіричний – використана методика «Діагностика соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно-потребовій сфері» О. Ф. Потьомкіної. Зазначена методика дозволяє з'ясувати вираженість компонентів мотиваційної орієнтації волонтерів і неволонтерів, а саме рівні прояву полярних шкал «процес – результат», «альтруїзм – егоїзм», «свобода – влада», «праця – гроші» [4]. Використовувалися такі методи обробки даних: кількісний і якісний аналіз. Статистична обробка даних проводилась за допомогою комп'ютеризованої статистичної програми SPSS v. 17. Для кількісного аналізу даних використовувалися такі статистичні критерії, як описові статистики (середнє, мінімальні і максимальні

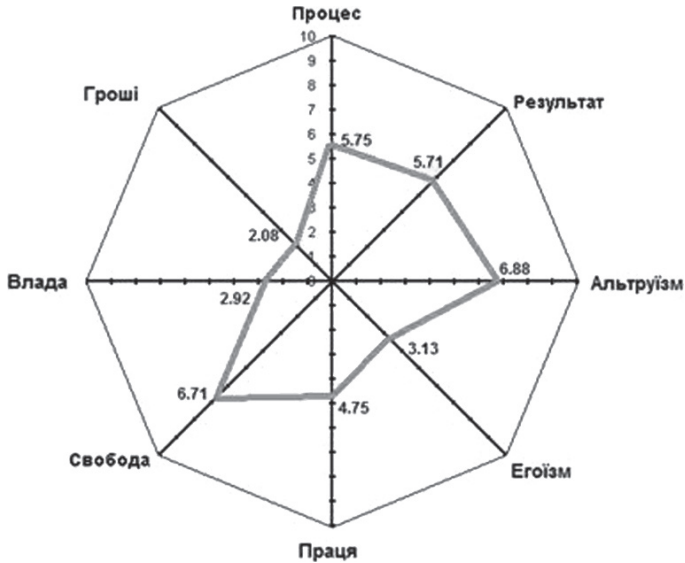

Рис. 1. Мотиваційні орієнтації волонтерів

значення, показник стандартного відхилення) для побудови мотиваційних профілів, t-критерій Стьюдента для встановлення відмінностей між досліджуваними групами, коефіцієнт кореляції Пірсона для визначення ключових взаємозв'язків між діагностичними параметрами.

Застосування описових статистик дало змогу визначити домінуючу мотиваційну спрямованість і побудувати профіль мотиваційних орієнтацій. Профіль волонтерів (див. рис. 1) показує, що домінуючою мотивацією волонтерської діяльності є орієнтація на альтруїзм.

Найнижчу вираженість має орієнтація діяльності на гроші. Тобто для волонтерів однією із головних цінностей у здійсненні діяльності є благо іншого, а не власні інтереси. Також досить сильною є мотиваційна спрямованість на свободу. Орієнтація на гроші, навпаки, має дуже низький показник і свідчить про немонетарну мотивацію волонтерів. Якщо проаналізувати співвідношення мотиваційних орієнтацій за полярними шкалами, то можна сформулювати наступні висновки.

Орієнтація на працю і на результат у волонтерів приблизно однакова та має середню вираженість. Тобто волонтери у своїй діяльності поєднують інтерес до справи і водночас не забувають про мету своєї діяльності. Поєднання цих двох орієнтацій дає змогу стверджувати, що навіть коли виникають труднощі у процесі виконання діяльності, – а робота волонтерів часто пов'язана із ризиком, складними умовами праці, серйозними

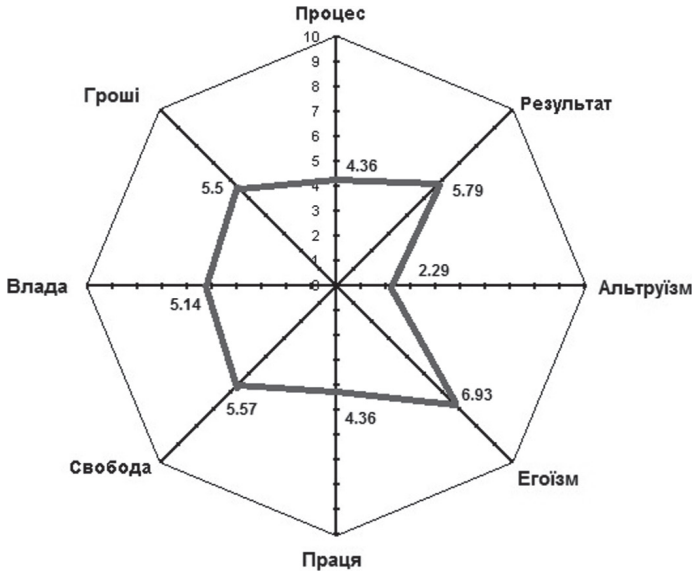

Рис. 2. Мотиваційні орієнтації осіб, не залучених до волонтерської діяльності

перешкодами, – спрямованість на кінцеву мету підтримує мотивацію волонтера і забезпечує необхідний результат.

Волонтерам властива альтруїстична мотивація (має високу вираженість за шкалою «альтруїзм»), вони стараються принести користь іншим і часто це відбувається на збиток собі. Хоча егоїстична спрямованість у діяльності волонтерів є слабо вираженою, проте має місце. Це підтверджує тезу зарубіжних дослідників про те, що альтруїстична і егоїстична мотивація волонтерів може суміщатися і має виконувати свою роль на різних етапах здійснення волонтерської діяльності [6, 7].

Показники співвідношення мотиваційних спрямованостей «свобода-влада» вказують, що волонтери не мають схильності встановлювати контроль над іншими, і водночас їм важливо відчувати власну незалежність. Вираженість і співвідношення показників за шкалами «праця-гроші» вказує, що для волонтерів важливо бути задіяним у суспільно-корисній діяльності. Для них має значення, наскільки та робота, яку вони виконують, є суспільно схвалювана. Незважаючи на здійснення роботи без винагороди, вони готові жертвувати своїм заради блага іншого.

Загалом, можна стверджувати, що мотиваційна спрямованість волонтерів є дисгармонійною: одна мотивація може бути сильно вираженою

(орієнтація на альтруїзм і свободу), а інші мають низькі показники (орієнтація на гроші і владу).

Профіль мотивації осіб, які не залучені до волонтерської діяльності, показує, що загалом група неволонтерів є середньомотивованою з гармонійною мотивацією – майже усі шкали мають середні показники, за винятком орієнтації на альтруїзм. Провідною є егоїстична мотивація (див. рис. 2).

Особи, які не залучені до волонтерської діяльності, більше орієнтовані на результат своєї роботи. Це може бути пов'язане із монетарною мотивацією, яка є досить вираженою. Показники егоїстичної спрямованості свідчать про те, що у своїй діяльності неволонтери більше враховують власні інтереси і те, як наслідки позначаться на них особисто. Співвідношення мотивації «праця-гроші» відносно врівноважене, неволонтери більше схильні до думки, що праця повинна бути оплачувана. Вираженість мотиваційної спрямованості «влада» і «свобода» майже однакова і має середні показники. Це свідчить про те, що неволонтерам притаманне бажання відчувати контроль над іншими людьми чи ситуацією загалом. Для них важливо впливати на інших і на суспільство. Неволонтери можуть миритися з відносним обмеженням свободи і не завжди готові відстоювати свою незалежність. Отже, мотиваційні профілі волонтерів і осіб, які не займаються волонтерською діяльністю, показують, що для волонтерів домінуючими є альтруїстична мотивація і спрямованість на свободу, а для неволонтерів – егоїстична мотивація.

Результати аналізу даних за допомогою t-критерію Стьюдента показали, що групи волонтерів і неволонтерів статистично значуще відрізняються за мотиваційними орієнтаціями: на процес, альтруїзм, егоїзм, владу та гроші ($p < 0,05$).

Отримані дані дозволяють стверджувати, що волонтери орієнтовані переважно на процес здійснення допомоги, керуються альтруїстичною мотивацією, натомість неволонтерам притаманна орієнтація на егоїзм, владу та гроші. На основі кореляційного аналізу (коефіцієнт Пірсона) доведено наявність взаємозв'язків між діагностичними показниками. Для групи волонтерів: 1) «егоїзм»-»процес» ($r = 0,391$ при $p \leq 0,05$): чим більша зосередженість на власних інтересах, тим більше волонтерам важливо відчувати інтерес до діяльності, яку вони виконують; 2) «егоїзм»-»альтруїзм» ($r = -0,462$ при $p \leq 0,05$): чим менше у структурі мотивації волонтерів виражена орієнтація на власні потреби та інтереси, тим більше вони присвячують себе допомозі іншим. Для групи досліджуваних, які не залучені до волонтерської діяльності, виявлено такі зв'язки між діагностичними показниками: 1) «егоїзм»-»альтруїзм» ($r = -0,850$ при $p \leq 0,01$): чим більш виражена егоїстична спрямованість, тим менш

схильні допомагати іншим; 2) «гроші»-»егоїзм» ($r=0,743$ при $p \leq 0,01$): власний інтерес схильні інтерпретувати через матеріальне збагачення; 3) «праця»-»свобода» ($r=0,780$ при $p \leq 0,01$): чим більш вираженими є орієнтація на працю і відчуття важливості роботи, тим більшою мірою виявляється спрямування на відстоювання своєї свободи і незалежності; 4) «гроші»-»влада» ($r=0,757$ при $p \leq 0,05$): чим більше домінує монетарна мотивація, тим частіше виявляється необхідність контролювати інших.

Таким чином, у ході емпіричного дослідження виявлено домінуючу мотивацію волонтерів і людей, які не залучені до волонтерської діяльності, показано відмінність у структурі мотивації обох досліджуваних груп та встановлено внутрішні кореляційні взаємозв'язки між різними діагностичними показниками.

Висновки. Теоретичний аналіз проблеми мотивації волонтерської діяльності засвідчив, що діяльність волонтерів полімотивована. В ній можуть поєднуватись прагнення допомагати іншим, принести користь суспільству і, разом з тим, отримати певну вигоду для себе. Егоїстична мотивація може бути інтерпретована стосовно волонтерської діяльності у конструктивному ключі і виконувати роль чинника, який сприяє підтримці бажання волонтера продовжувати здійснювати свою діяльність у часовій перспективі. Мотиви волонтерської участі можуть виявлятися по-різному і виконувати кожен свою роль на різних життєвих етапах. Кожна із наведених нами мотивацій не може розглядатися ізольовано, а розкривається у комплексі з іншими.

Встановлено, що «ядро» мотиваційної сфери волонтера складає альтруїстична мотивація і орієнтація на свободу. Мотиваційна структура волонтерів схильна до дисгармонійного типу – розподіл ваги різних мотивів неоднорідний. Натомість домінуючою для неволонтерів є егоїстична мотивація. Мотиваційний профіль відносно однорідний. Таким чином, припущення, яким ми керувалися при проведенні емпіричного дослідження, підтвердилось.

Проведений теоретичний аналіз та отримані результати емпіричного дослідження переконали нас в необхідності продовження вивчення ролі мотиваційного компоненту в системі психологічних детермінант волонтерської діяльності. Зокрема, в подальшому доцільно виявити та охарактеризувати зв'язки мотиваційних та особистісних детермінант волонтерської діяльності.

Список використаних джерел

1. Бондаренко З. П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Бондаренко Зоя Петрівна. – К., 2008. – 247 с.

2. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента / Р. Готтсданкер. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 464 с.
3. Косова У. П. Мотивация волонтерской деятельности / У. П. Косова // Вестник КРАУНЦ. – Серия «Гуманитарные науки». – 2012. – № 2 (20) – С. 123–127.
4. Практическая психодиагностика. Методики и тесты: учебное пособие. – [Ред. и сост. Д. Я. Райгородский]. – Самара, 2001. – С. 641–648.
5. Юрчинська Г. К. Волонтерська діяльність: суть і психологічні детермінанти / Г. К. Юрчинська, О. В. Круцюк // Український психологічний журнал. – 2017. – № 2 (4). – С. 188–204.
6. Andronic Razvan-Lucian. Volunteering: theoretical approaches and personal characteristics / R. Andronic // International conference of scientific paper afases. – Brasov, 2014. – P. 3–6.
7. Bekkers Rene. Giving and Volunteering in the Netherlands. Sociological and Psychological Perspectives / R. Bekkers // Thesis to obtain a doctoral degree. – Utrecht University, 2004. – P. 1–300.
8. Jabari N. Big-Five Personality Traits Predicts Volunteer Satisfaction / N. Jabari, S. Boroujerdi, S. Ghaeini, S. Naghshbandi, G. Karimi // Middle-East Journal of Scientific Research. – 2003. – 13 (1). – P. 49–54.
9. Mlcak Z. Psychological issues of volunteering in the context of school education / Z. Mlcak // Health Education: Initiatives for Educational Areas, School and Health. – 2011. – 21. – P. 239–249.
10. Romaniuk K. O. Psychological features of management volunteer team / K. Romaniuk // Ukrainian Psychological Journal. – 2017. – No 1 (3). – P. 128–139.
11. Sherr M. E. Social work with volunteers: Developing context-specific optimal partnerships / M. Sherr. – Chicago, IL: Lyceum Press, 2008. – P. 31–46.
12. Snyder M. Who gets involved and why? The Psychology of volunteerism, Youth Empowerment and Volunteerism: Principles, Policies and Practices / M. Snyder, O. Allen. – City University of Hong Kong, 2009. – P. 1–18.
13. World Giving Index [Elektronnyj resurs]. – 2017. – URL: <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2017-publications/caf-world-giving-index-2017>.
14. Warren J. We are volunteers and that sometimes gets forgotten: exploring the motivations and needs of volunteers at a healthy living resource centre in the North East of England / J. Warren, K. Garthwaite // Perspectives in Public Health. – 2014. – No 4. – P. 102–107.

References transliterated

1. Bondarenko Z. P. Organizacija volonters'koi' roboty majbutnih social'nyh pedagogiv v umovah vyshhogo navchal'nogo zakladu: dys. ...kand. ped. nauk: 13.00.05 / Bondarenko Zoja Petrivna. – K., 2008. – 247 s.
2. Gottsdanker R. Osnovy psihologicheskogo jeksperimenta / R. Gottsdanker. – M.: Izd-vo MGU, 1982. – 464 s.
3. Kosova U. P. Motivacija volonterskoj dejatel'nosti / U. P. Kosova // Vestnik KRAUNC. – Serija «Gumanitarnye nauki». – 2012. – № 2 (20) – S. 123–127.
4. Prakticheskaja psihodiagnostika. Metodiki i testy: uchebnoe posobie. – [Red. i sost. D. Ja. Rajgorodskij]. – Samara, 2001. – S. 641–648.

5. Jurchyns'ka G. K. Volonters'ka dij'al'nist': sut' i psihologichni determinanty / G. K. Jurchyns'ka, O. V. Krucjuk // *Ukrai'ns'kyj psihologichnyj zhurnal*. – 2017. – № 2 (4). – S. 188–204.

6. Andronic Razvan-Lucian. Volunteering: theoretical approaches and personal characteristics / R. Andronic // *International conference of scientific paper afases*. – Brasov, 2014. – P. 3–6.

7. Bekkers Rene. Giving and Volunteering in the Netherlands. Sociological and Psychological Perspectives / R. Bekkers // *Thesis to obtain a doctoral degree*. – Utrecht University, 2004. – P. 1–300.

8. Jabari N. Big-Five Personality Traits Predictsport Volunteer Satisfaction / N. Jabari, S. Boroujerdi, S. Ghaeini, S. Naghshbandi, G. Karimi // *Middle-East Journal of Scientific Research*. – 2003. – 13 (1). – P. 49–54.

9. Mlcak Z. Psychological issues of volunteering in the context of school education / Z. Mlcak // *Health Education: Initiatives for Educational Areas, School and Health*. – 2011. – 21. – P. 239–249.

10. Romaniuk K. O. Psychological features of management volunteer team / K. Romaniuk // *Ukrainian Psychological Journal*. – 2017. – No 1 (3). – P. 128–139.

11. Sherr M. E. Social work with volunteers: Developing context-specific optimal partnerships / M. Sherr. – Chicago, IL: Lyceum Press, 2008. – P. 31–46.

12. Snyder M. Who gets involved and why? The Psychology of volunteerism, Youth Empowerment and Volunteerism: Principles, Policies and Practices / M. Snyder, O. Allen. – City University of Hong Kong, 2009. – P. 1–18.

13. World Giving Index [Elektronnyj resurs]. – 2017. – URL: <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2017-publications/caf-world-giving-index-2017>.

14. Warren J. We are volunteers and that sometimes gets forgotten': exploring the motivations and needs of volunteers at a healthy living resource centre in the North East of England / J. Warren, K. Garthwaite // *Perspectives in Public Health*. – 2014. – No 4. – P. 102–107.

Abstract

Krutsiuk O. V.,
Post-graduate Student,
Department of General Psychology,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

MOTIVATION OF VOLUNTEER ACTIVITY

The article deals with the problem of motivation of volunteer activity. The publication contains the theoretical analysis of different approaches and models of motivation of volunteering activities. The procedural model of motivation, the motivational model of role identity and the integrated model of motivation are described. The theoretical analysis has shown that volunteering is polimotivated. The role of altruistic and selfish motivation

of the volunteer help is established. Motivation of volunteering can combine the desire to help others, bring benefits to society and, at the same time, gain some benefit for themselves. Selfish motivation can be interpreted in a constructive way in terms of volunteer activity and act as a factor contributing to maintaining the volunteer's desire to continue to operate in the long run. Each of the motivations cannot be considered in isolation, but is disclosed in a complex with others.

The results of empirical research of the outlined problem are presented. The peculiarities of the motivational profile of volunteer activity, the dominant motives of volunteers are revealed. It was found that the «core» of the motivational sphere of the volunteer is altruistic motivation and orientation towards freedom. Motivational structure of volunteers tends to disharmonious type – the weight distribution of different motives is heterogeneous. In contrast, the dominant for non-volunteers is selfish motivation. The motivational profile is relatively homogeneous. The assumption that we guided in conducting an empirical research was confirmed. The results of the analysis of the correlation between diagnostic parameters reflecting the psychological characteristics of the motivation of volunteer activity are presented.

Отримано – 25 жовтня 2017
Received – October 25, 2017

Рецензовано – 3 листопада 2017
Revision – November 3, 2017

Прийнято – 9 листопада 2017
Accepted – November 9, 2017